

Juhász Valéria

A blog műfaji attribútumai

1. Bevezetés

Az internet egyik nyelvre/nyelvhasználatra ható sajátossága, hogy új műfajokat teremt (Stein 2006), vagy legalábbis újraformál már meglévő műfajokat. Ezek közé tartozik a blog, a cset, az ímél, a fórum, és az olyan azonnali üzenetküldések (instant message=IM), mint az MSN, ICQ vagy a Skype is. Ezek az újfajta nyelvhasználati tevékenységek a technológia maximális kihasználásával és kihasználásáért verbális és nonverbális kreativitásra ösztönzik a nyelvhasználókat. A számítógépes kommunikáció (CMC) lényegi vonása, hogy a megfelelő eszközök segítségével bármikor, bárhol hozzáférhető. Ez biztosítja, hogy egyedi nyelvi produktumok térben és időben viszonylag gyorsan szétterjedhetnek, és ezáltal egyben lehetőséget is teremtenek a nyelvi homogenitás növekedésére. A kommunikáció eme médiuma egyrészt (talán) soha nem látott nyelvi/nyelvhasználati diverzitást generál és manifesztál, másrészt a kommunikátorok kohezív szándéka egy állandó egységesítési folyamatban tartja fenn a nyelvi egyensúlyt. Ugyanez az egymásra ható diverzitási-homogenitási folyamat figyelhető meg az interneten létrejövő műfajok esetében is. A számítógépes kommunikáció által létrehozott kommunikációs formákat olyan folyamatosan konstruálódó műfajoknak tekinthetjük, amelyek tartalmi, strukturális és formai jellegzetességei olykor már a tudományos deskripció megjelenésekor is idejét múltak tűnnek.

Jelen írásomban arra vállalkozom, hogy felvázoljam az internet egyik új műfajának, a blognak strukturális és tartalmi jellegzetességeit. Arra keresem a választ, hogy a blog mely jellegzetességei tekinthetők viszonylag statikusnak a műfaji megragadhatóság szempontjából, mely elemei hagyományozódtak a papíralapú naplóírás műfajából, mely elemekkel bővült, és milyen további lehetőségek rejlenek benne.

2. Blogírók – blogkutatók

A webnapló az egyik legfontosabb megjelenési/létezési lehetősége azoknak, akik „látszani/látszódni” akarnak. Úgy is fogalmazzuk, hogy a blogozás a legköltséghímélőbb

formája az önpublikálásnak (Herring et al. 2006). A webkettő (web 2.0) korszakában azonban a blog esetében már nemcsak az önpublikálás jelenségéről kell szólni – amire alkalmas volt a web 1.0 is –, hanem a közösségformálásról és az információmegosztásról is.¹

A blogolás (blogírás, blogszerkesztés) nagymértékű terjedése olyan nyelvi és szociális anyaghoz juttatja a kutatókat, amelyekhez eddig csak jelentős kiadásokkal tudtak hozzájutni. Ez az egyik oka annak, hogy a blogírás népszerűsödésével egyetemben megnőtt a gyakorlata a blogszféra kutatásának is. Olyan tanulmányok születtek, amelyek vizsgálták a blogozó közösség szociális hálóját, működését, összekapcsolódásának jellemzőit (Herring et al. 2005, Marlow 2004), a témaerjedés folyamatait (Gruhl et al. 2004) vagy a blogozók napirendelméletre (tematizációra) gyakorolt hatását (Delwiche 2005) stb. A nyelvészet számára is tengernyi lehetőséget rejt mind pragmatikai, szociopragmatikai, diskurzuselméleti szövegtani, szemantikai, szemiotikai, tartalomelemzési, mind szintaktikai, morfológiai területen a blogok vizsgálata. Némi nehézséget okozhat a szociolingvisztikai jellegű kutatásokban a blogok nagyszámú anonimitása, és az ebből fakadó szociológiai paraméterek hiánya.

A következőkben rátérek a weblog definíciójának sokrétűségére és nehézségeire, majd a definíciókat kibontva részletezem a műfaj örökölt és alakuló jellemző jegyeit.

2. A blog² definíciója

Egy műfaj meghatározásához elengedhetetlen, hogy annak példányaiból viszonylag nagy és széles körű merítéssel rendelkezünk, mert ez teszi lehetővé, hogy a vizsgálat során a definíció lényegi, jelen esetben viszonylag statikusnak mondható elemeit találjuk meg. Ennek hiánya és a megközelítésekből adódó eltérések lehetnek az okai, hogy a különböző tudományterületeken dolgozó blogkutatók eltérően ragadják meg a műfaj esszenciáját. Cameron Marlow a szociális interakciók felől közelíti meg a kérdést, s így vizsgálataiban a blogszféra egymáshoz kapcsoltsága, közösségformáló szerepe kerül fókuszba. A weblogokat az egyéni publikációk olyan innovációjának tartja, amely a szociális interakciók új formáját hozta létre a weben. Úgy látja, hogy ez egy erőteljesen megosztott, mégis tökéletesen egymáshoz kapcsolt konverzáció, amely minden elképzelhető érdeklődési témát tartalmazhat. A weblogok egymás közötti hiperlinkjeit e kommunikációs forma hozadékaként említi. Ezek

¹ Legújabbban a web 3.0-ról is beszélnek, ami az egyénre, kontextusra szabott tartalomformálás irányába tart.

² A blog szó a web és a napló (log) összetételből rövidülve keletkezett: weblog. A szót Jorn Barger alkotta 1997-ben. Egyesek szerint a legkorábbi blog az 1991-ben Tim Berners-Lee által létrehozott weboldal volt (Winer 2002). 1999 közepe óta a blogolás exponenciális növekedésnek indult az első blogozó szoftver a Pitas létrehozásával (Herring et al. 2004b).

a hiperlinkek szerinte a szerzők egymás iránti elismerését jelzik. (Marlow 2004). Egy későbbi munkájában ennél továbbmegy. Véleménye szerint a weblogot más, korábbi web médiumtól annak a mértéke különbözteti meg, amennyire ez szociális. Azt állítja, hogy blogozás médiuma akkor kelt életre, amikor ezek a szerzők magukat közösségként ismerték fel (Marlow 2006). Rebecca Blood egyenesen azt mondja ki, hogyha a blogíró nem linkeli be azt az anyagot, amire utal, különösen akkor, ha nem ért vele egyet, akkor nem is blogot ír (Blood 2002a: 18–19). Ez a megállapítás a blog egy altípusával, a filter típusú bloggal kapcsolatosan született meg, mégis figyelemre méltó, hogy mennyire markánsan zárja ki a blogszférából a linkekkel nem rendelkező „blogokat”. Kumar és munkatársai (2003) is a blogok által létrehozott mikroközösségekre helyezik a hangsúlyt, így a blog esszenciáját ők is a blogok összekapcsoltságában ragadják meg. Meghatározásukban azonban található mind struktúrára, mind tartalomra vonatkozó összetevő. Szerintük a blog fordított időrendben megjelenő dátumozott bejegyzések sora, aminek általában része egy állandó mentisor, ahol profilinformációk (és gyakran a szerző által olvasott más blogok) találhatóak. A blogok leginkább személyes jellegűek, nagyon változatosak, gyakran rendszeres látogatóik vannak, és erősen belefoglalnak egy kicsi, de aktív mikroközösség hálózatába.

Delwiche (2005) a weblog legnagyobb hatását a decentralizált kommunikációs hatalom létrejöttében, illetve erősödésben látja, és a blogot olyan személyes hangvételi zsumalizmusnak tartja, amelynek lényegi részét a külső információkhoz kapcsolódó linkjei alkotják.

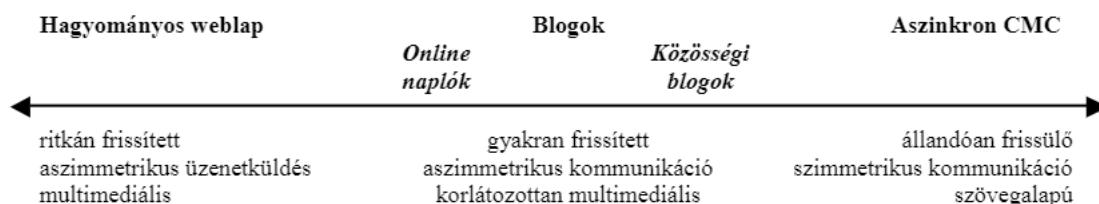
Az előbb bemutatott „blogdefinícióknak” ellent mond Herringék (Herring et al. 2004b) kutatási eredménye, miszerint a blogoknak csak mintegy 12,6% filtertípusú blog, és 48,8%-a az összes aktív blognak egyáltalán nem kapcsolódott más blogokhoz. Ebből következően arra a kérdésre, hogy a mi a blog, nem jelenthető ki kategorikusan, hogy olyan naplózott weboldal, amely más blogokhoz vagy webtartalomhoz linkeken keresztül kapcsolódna.

Vannak, akik a blogot önálló, mások keverék műfajnak tartják. Blood szerint önálló műfaj a tekintetben, hogy nem az interneten kívüli, hagyományos műfajokból tevődik össze, hanem az internet eredeti műfaja (Blood 2002a). Ezt cáfolja Herring és McNeill, akik bemutatják a blog internet előtti előzményeit (Herring et al. 2004b, McNeill 2005).

McNeill a mai blogot a filtertípusú, azaz a szükségszerűen linkekkel rendelkező blogok és a naplójellegű weboldalak keverékének tartja. Mivel a mai weblogot e két eltérő műfajból származtatja, amelyek megjelenése időben is eltérő, a mai blog fogalmát ezekből vezeti le a következőképp: 1997-ben a blogok még más oldalakra mutató annotált linkek napi listái

voltak részletes kommentárok vagy narratívák nélkül. A webtartalom erősítése végett ezek filterként működtek: az olvasókat a blogírók által különösen értékesnek talált tartalmak felé irányították. 1999-ben már ingyenes szoftverek tették lehetővé a blogok vagy naplók készítését. E kettő egybeolvadásából jött létre a mai weblog, ahol az írók személyes, naplójellegű elbeszéléseket alkotnak, ezekbe szövik bele a webre és annak tartalmára vonatkozó kritikus megjegyzéseiket, így használják fel az internet kultúráját, hogy beszéljenek a netpolgárokhoz, és az ő nevükben. McNeill megközelítése tehát funkcióalapú (McNeill 2005).

Herring és szerzőtársai (2004b) a blog műfaját a szinkronkommunikáció szemszögéből egy kontinuumon képzelik el, ami a weboldal és az aszinkron számítógépes kommunikáció között helyezkedik el.

3. sz. ábra: A weboldal és az aszinkron CMC között elhelyezkedő blogok. Forrás Herring et al. 2004b.

Herringék kutatása szerint a blogok csak részlegesen összekapcsoltak, és így a „blogbeszélgetések” is inkább kivételnek minősülnek, mint szabálynak, még ha intenzívek is. Herringék (Herring et al. 2006) blogdefiníciója tehát:

A blog gyakran módosított weboldal(ak) áll, ahol a bejegyzések fordított időrendben jelennek meg.

Ebből a rövid meghatározásból jól kitűnik, hogy a blog minden egyéb – formai, strukturális és tartalmi – jegye csak opcionális tartozéka a műfajnak. Herringék rövid blog-meghatározását kiegészítve ma már a blognál az sem szükséges, hogy az időrendi sorrend fordított legyen, még akkor sem, ha leginkább ez a jellemző. Saját meghatározásomban tehát:

A blog olyan, gyakran módosított weboldal(ak), ahol a bejegyzések dátumhoz kötöttek, és időben előre vagy visszafelé haladva is szerkeszthetők. Minden más, amit a blog attribútumairól el lehet mondani szoftver- és alkotófüggő jellemző, amelyekről majd a blog fluens műfaji kereti közt szólok.

A következőkben kiemelem a hagyományos napló lényeges elemeit, hogy kimutathassam a bloggal közös vonásait, és egyúttal megalapozzam a blog új fejlődési irányának bemutatását.

A hagyományos napló jellegzetességeinél használtam a Világirodalmi lexikon 9. kötetének leírását.

2. A napló műfaji jellemzői

A blog, azaz webnapló a kézzel írt, illetve nyomtatott napló digitális megjelenési formájának továbbfejlődése. Így a blog a tradicionális dokumentumirodalomban ismert naplóval ma is számos rokon vonást mutat, azonban a műfaj új megjelenési környezete, az internet magával hozta a web technológiai sajátosságaiból adódó és az interaktivitásában rejlő újításait.

A hagyományos napló lényegi és gyakorlatilag egyetlen feltétele, szövegrendező/szervező elve a dátumhoz kötöttség, azaz hogy az író napról napra vagy időről időre írásban rögzítsen eseményeket, gondolatokat. A naplóolvasás rendje követi a keletkezés, így az események múltból jelen felé haladó sorrendjét.

A szándékoltóság és a funkció oldaláról vizsgálva felmerül a kérdés, hogy melyik helyeződik előtérbe: a naplóírás folyamata, az eredménye vagy a kettő együtt. Z. Varga szerint a naplónak mint beszédaktusnak elsődleges teremtő ereje nem az eredménye vagy a tartalma, azaz a napló maga, hanem a naplóírás cselekvése, a belső készítés megnyilatkozása (Z. Varga 2001). Mivel azonban a folyamat az alkotás megszületéséért zajlik, kimondható-e, hogy kevésbé fontos az alkotás maga, mint annak folyamata? Alkotás az alkotásért, vagy alkotásért való alkotás? A hangsúlyok az idő, az alkotók és a célok függvényében változnak. Erre a kérdésre a digitális naplónál még visszatérek.

Stílusát tekintve a napló igen változatos lehet, tematikailag sokféle szöveget tartalmazhat. A napló leggyakrabban önéletrajzi eseményekről szól, és a hozzájuk fűződő gondolatokat, érzelmeket tartalmazza a szövegek, de helyet kaphatnak benne – a naplóíró egyéni érzékelésein keresztül – közéleti események is. Többnyire monologikus forma jellemzi. Fontos jegye a személyes, gyakran rapszodikus hangvétel, a szubjektumhoz kötöttség. Stílusa az élőbeszédhez közelít: laza, kötetlen mondat szerkezetek jellemzik.

Megkülönböztethetünk irodalmi igényességgel, publicisztikai cézzal megírt, illetve azt nélkülöző alkotásokat. Az előbbieket már az alkotás során is tudatosan egy leendő olvasóközönségnek szánják, míg az utóbbit inkább személyes „használatra”, az asztalfióknak írják, esetlegesen titkosírással (pl.: Gárdonyi G. naplója). A publicisztikai cél a hagyományos napló paradoxonának tűnik, hiszen a naplóírás több száz éves gyakorlata inkább a magánjellegű írások közé sorolja ezt az alkotást, gyakran terápiái, spirituális jelleggel is összefonódva.

2. A digitális napló műfaji jellemzői

A napló digitalizálása olyan innovációkat és ezek mentén olyan új viszonyulásokat és értelmezéseket hozott magával, amelyek már a blog műfajában összegződnek annak ellenére is, hogy Mc Neill szerint sok naplóiíró a hagyományos napló sztereotipikus ismétlését teremti meg az új médiumban (McNeill 2005).

A blog – mint műfaj – formai és tartalmi elemei alakulóban vannak, ami nemcsak a fiatal múltjának és így a kiforratlanságának tudható be, hanem a technológia folyamatos megújulásának és a szociális viszonyulások műfajformáló szerepének. Mit értünk ez utóbbi alatt? McNeill kutatása szerint a blogírók és -olvasók manifesztálódott megjegyzései jelzik a blogozó közösség elképzeléseit erről a formálódó műfajról: a bloggyakorlók bejegyzéseikben utasításokat adnak arra vonatkozóan, hogyan olvassák naplójukat, és megosztják más írókkal tapasztalataikat, hogyan kell blogot írni. Azt is bemutatják, hogy újabb ötleteik hogyan transzferálhatók az online média új világába. Giltrow ezeket, a használok által a műfajról szóló diskurzusokat nevezi metaműfajnak. Mivel a metaműfaj a műfaj által formálódott közösségből ered, ez mutatja meg, hogy a műfajon keresztül a közösség hogyan „cselekszik együtt”, hogyan alkotnak egy gyakorlatközösséget: arra használják a műfajt, hogy véghezvigyék céljaikat, amelyek szolgálják és megalapozzák a csoportot (Giltrow 2002).

A metaműfajnak az *ilyen gyakori* megjelenése nem szokásos egy olyan műfajban, ami inkább személyes jellegű, mint professzionális (McNeill 2005). (Ez a hagyományos naplóra nem jellemző). A blogokban található metaműfaj megjelenésének „gyakorisága” még további vizsgálatokat igényel. Személyes kvalitatív/kvantitatív vizsgálataim nem erősítik meg ennek a gyakori voltát. Mivel a digitális naplónak az egyik célja, hogy sokan olvassák, hiszen a nyilvánosság számára készült, így a műfaji jellegzetességek sikeres reprodukálása lételeme az olvasókra találásnak. Az olvasóknak és értékelésüknek a folyamatos figyelembevételét, azaz az írók tudatosságát jelzik a blogok hozzászólás-felületei is. Így a hagyományos napló monologikusságával szemben, ahol csak fiktív olvasói válaszról lehet beszélni, a blogoknál lehetőség van tényleges dialógus kialakítására, ám ez nem minden blogra jellemző.

Itt kicsit hadd térjek vissza a blog írásának folyamat-, illetve eredménycélú kérdésére. Az aktív blogok esetében hangsúlyosabbnak érződik az alkotás folyamatjellege (nem befejezett napló), amit a szövegre tett észrevételek, hozzászólások ellensúlyoznak. Az archivált

tartalmak „eredményei” az események/leírások rögzítésén túl a személyiség fluens identitáskonstrukcióinak pillanatképei. Ezek a megőrzött lenyomatok további dialógikus viszonyt generálnak mind az olvasóban, mind az íróban a saját identitásának további formálásában.

2. 1. A blogok strukturális felépítése

A teljesség igénye nélkül a következőkben felvázolom azokat a lehetőségeket, amelyeket a bloggerek beépítenek és beépíthetnek a blogjukba. A számos webszolgáltató (pl.: blogger.com, Blog.hu, Blogter.hu, Buzz.hu, wordpress.com stb.) által nyújtott keretek/sablonok befolyásolják a műfaj strukturális és tartalmi kereteit, és ezek a keretek egyben homogenizálják a weboldalak sokszínűségét is. Meg kell jegyezni azonban, hogy terjedőben van az egyéni kialakítású blogok létrehozása is, ezért az alább említett szerkezeti sajátosságok mellett számos egyedi változat fellelhető a blogszférában.

A blogok elsődleges struktúraszerveződési rendjét az időpontok adják. Mint arra már korábban utaltam, a hagyományos napló lényegi vonásával közös, hogy a blogok bejegyzései dátumhoz kötöttek, azonban ezek olvasási rendje általában fordított a könyvformátumúhoz képest: legfelül, azaz a napló „elején” a legutolsó bejegyzés olvasható, így az események logikus avagy megszokott sorrendje az események „felgörgetéséhez” az olvasótól „újrarendezést” igényel (nem folyamatos blogkövetés esetén). Ez a fajta számítógépes kommunikációs jelenség – ami az online kommunikáció (cset, fórum, IM) általános jellemzője is egyben – az előzmények ismeretének hiányával megnehezíti az értelmezéseket, és új olvasási stratégiát – szkennelő olvasási módszert – igényel az olvasóktól, és/vagy a struktúra manuális újrarendezését. Szükség esetén vissza kell keresni az előző bejegyzéseket, és követni a „nyomokat” a jelen felé.

Többnyire ezt az olvasási rendet követi a bejegyzések után található hozzászólások/megjegyzések/kommentek megjelenési sorrendje is. Herringék (2004b) a blogok 43%-nál találtak ilyen kommenteket. A hozzászólások panelben nemcsak a hozzászólás olvasható, hanem az esetek többségében az oldalon regisztrált hozzászóló neve (álneve) és a hozzászólás ideje is. Valószínűnek tartom, hogy a blogokban megjelenő hozzászólások, azaz az olvasói visszajelzések megnövekednek a közeljövőben, így még inkább erősödni fog a blog dialógus jellege, és markánsabbá válik azok interaktivitási foka is. A blogok egyik fő jellemzője – Herringék (2004b) kutatásukban a blogok 73%-nál találtak ilyet –, hogy az oldal valamelyik szélső vagy felső menüsorában van egy archívum, a korábbi

bejegyzések időponthoz kötött írásainak tárolása. Ez iratrendezőként működik, segít a korábbi anyagokhoz való hozzáférésben. Többnyire évenkénti havi lebontásban tárolódnak a bejegyzések. A blogok ehhez kapcsolódó másik szerkezeti jellegzetessége, hogy az archivált bejegyzéseket címkékkel látják el, amelyek tematikusan rendezik a korábbi írásokat. Ezeket a kategóriák vagy címkék főcíme alatt lehet megtalálni, és nagyban megkönnyítik a tematikus kereséseket.

A blogoldal kezdődhet egy profil („magamról”) résszel, ami tartalmazhatja a blogger nevét, életkorát, nemét, fényképét, foglalkozását, származási helyét, érdeklődési területeit stb. Ezek az „anonim” bloggerek esetében hiányoznak vagy korlátozott részletességűek.

A keresések további megkönnyítése végett külön keresési funkció is beépíthető az oldalba, bár Herringék (2004b) ezt csak az esetek 18,5 százalékában találták jellemzőnek.

A blogger kialakíthat egy részt azoknak a blogokra mutató linkeknek, amelyeket ő szívesen olvas. Ez a blogroll vagy blogtár stb. cím alatt lelhető.

További, a bejegyzés témájához kapcsolódó olvasásra ajánlott linkek helyezhetők el a weboldalon, „további olvasnivalók”, „ajánlom”, „hasznos linkek”, „Ezt se hagyd ki” vagy hasonló megnevezésű rész alatt.

A weboldal tartalmazhat egy tüzenőfalat (shoutbox) is, ami nem az egyes blogbejegyzésekhez kapcsolódik, hanem az egész oldalhoz. Az olvasók itt beszélhetnek a bloggerrel vagy a többi oldallátogatóval. Ehhez kapcsolható az oldal szerzőjéhez címzett ímélek küldésének lehetősége.

A weboldalon megjeleníthetők az ismerősök, blogolvasók és más bloggerek az ismerőseim/kapcsolatok című panel alatt.

Az ingyenes blogoldalakon reklámok találhatóak a weboldal alsó, felső vagy szélső sávjában. Ezt Herringék (2004b) az esetek 21,5 százalékában találták jellemzőnek.

A blogoldalon időnként látni naptárt, permalinket (egy konkrét bejegyzésre mutató link), napi időjárás jelentést, idézeteket, az oldalon online jelenlevő tagokat, hírlevélre való feliratkozási lehetőséget, szavazási paneleket, kedvenc zenéket, zenekarokat és azokkal kapcsolatos linkeket. Egy újabb panelben esetlegesen megtalálhatók a blogger saját további oldalai is.

Az internetes naplótól egyre inkább elvárható „követelmény” a technológia multimedialitásának lehetőségéből adódóan, hogy tartalmazzanak minél többféle audiovizuális elemet, videót, képet, zenét stb. Herring és munkatársai (2004b) azt találták, hogy más internetes műfajokkal összevetve a blogok relatíve kép- és hangszegények (58%), tehát nem használják ki eléggé az internet multimedialitási lehetőségeit. Ez a jövőben, úgy tűnik, radikálisan változni fog, és így a mai, még jórészt szövegalapú blogok egyre inkább hang- és képgazdaggá válnak. Mindemellert meg kell említenünk, hogy a szokásos szövegalapú blogok

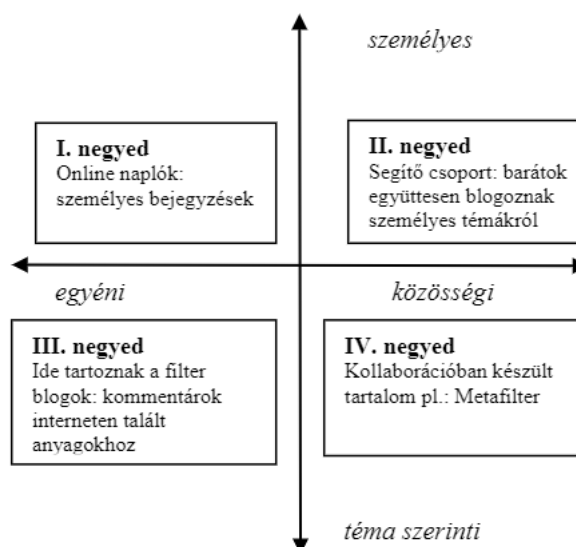
mellett speciális audio- (podcast), video- (vlog) és képmegosztó (fotóblog) blogok is léteznek, de ezekben sem teljeseznek ki a multimediális lehetőségek.

2. 2. A blogok kategorizációja

Számos próbálkozásról olvasni, amelyek különböző kategóriákba igyekeznek rendezni a blogokat. Ám ezek tartalmi, formai és szerzőségi spektruma olyan széles és vegyes, hogy nehezen kivitelezhető a fő szempontrendszer meghatározása.

Herring és munkatársai (2004a, 2004b) kutatásaikban a blogot célja szerint három plusz kettő alapszoportba sorolják: 1. személyes beszámoló, napló a szerző életéről (personal journals); 2. az úgynevezett „filter-style” weblog, ami a szerző életén kívüli eseményekről szól, és a 3. típus a k(nowledge)-log vagy k-log³, ami különféle tudások, információk összegyűjtése egy téma körül. Megkülönböztetik még ezek kevert formáit, és elkülönítenek egy egyéb kategóriát is, ami költészetet, osztálybejegyzéseket, társalgásokat stb. tartalmaz, de ezek meglehetősen véletlenszerűek. Herringék (2004b) 203 blogot megvizsgálva arra az eredményre jutottak, hogy a személyes naplók (70%) a legjellemzőbbek, a filterek csak 13%-osan voltak jelen, a K-logok mindössze 3%-ban, a kevert (9,5%) és az egyéb kategória (4,5%) is kevesebb mint egy tizede volt a blogoknak. Ezek közül a legkorábbi a filter típusú volt, mára azonban már a személyes napló jellegűek jellemzőbbek (Blood 2002b, Herring et al. 2004b).

Krishnamurthy (2002) a blogokat négy alapvető kategóriába sorolja: személyes jellegű vagy témához kötött, egyéni vagy közösségi típusúak. Az alábbi ábrán látható Krishnamurthy blogkategorizációja.

³ K-logs resemble project logbooks in which notes are kept and information gathered around a particular activity, often technological in nature. Most k-logs are used in private (e.g., organizational and educational) contexts. (Herring-Paolillo 2006)

The Weblog Review tizennégy tartalomközpontú csoportba sorolja őket: felnőtt, animációk, camgirl, számítógép, szórakozás, humor, film, zene, hírek/linkek, személyes, fotó, spanyol/portugál, tini és videojátékok (Miller-Shepherd 2004).

Az angol Wikipedia osztályozása a formára és a tartalomra összpontosít. Felosztása szerint vannak személyes blogok (ide tartoznak a mikroblogok is, mint a Twitter), együttműködő blogok, amelyek tartalma lehet személyes vagy üzleti, qblogok (questionblog), amelyek kérdésekre válaszolnak. A médiatípus szerint lehetnek videoblogok, fotóblogok, sketchblogok (portfólióvázlatokkal), tumblelogok (különböző médiatípusokat tartalmazó rövid bejegyzéses blog) vagy írógéppel készült és beszinkelt typecast blogok. A Wikipedia megkülönbözteti a különböző eszközökkel készült blogokat. Így beszél moblogról, ami mobiltelefonon vagy PDA-n készül, a számítógéppel és kamerával készült blogokról, és az élőképpel és szöveggel készült blogokról, ezek a sousveillance-ek. Téma szerint vannak politikai, utazó-, házi-, divat-, projekt-, nevelési-, állás-, klasszikus zene, kvíz-, törvényi és álomblogok. És ír még spamblogokról is. A magyar Wikipedia más felosztást használ. Megkülönböztet személyes, tematikus, elmélkedő, haverblogot, blogregényt, hírblogot, közös blogot, politikai blogot, leírásblogot, vállalati blogot, komplex blogot és spamblogot.

A blog formája szerint Csala (2005: 89) megkülönböztet csak szöveges blogot, csak képes blogot, linkgyűjtő blogot, személyeset, e-médiát vagy blog-újságot, társasági blogot, tematikus blogot és ezek egyvelegét. Lehet készíteni speciális blogokat is: audioblogok, videoblogok, fotóblogok, moblogok: linkblogok, splogok vagy busiblogok⁴.

A fentebbi kategorizációkból jól látható, hogy legfontosabb szempont a téma szerinti csoportosítás. Ezek keverednek a médiatípus használatával illetve a szerzőség kérdésével.

3. Összegzés

Zárásként megfogalmazható, hogy a blog korlátozottan interaktív, nyilvános, általában egy személy írja sokaknak, de a társasági/szerkesztett blogoknál több személy is írhatja több személynek; mediálisan ma még főleg írásbeli, kivéve a speciális eseteknél; tartalma szerint lehet személyes vagy témák köré szerveződő; lényegi vonása az archiválhatósága, és egyedi

⁴ A splogok vagy busiblogok olyan blogok, melyeknek nincs vagy alig van értékes tartalmuk (Mártonffy 2007).

szerkezete is. Jellemzőjének mondják a blogok összekapcsoltságát, amely, ha nem is alapfeltétele a blognak, de a tendenciák arra mutatnak, hogy van igény arra, hogy minél sűrűbb kapcsolatokkal rendelkezzen egy-egy blog, és ezáltal minél interaktívabbá váljon.

Nyelvileg, megformáltságukat tekintve szerkesztettebbek, mint a cseten történő kommunikáció, de a honlapokhoz képest kevésbé szerkesztettek, ám ennek kutatása a jövő feladata, mivel tendenciának látszik a blogok egyre spontánabb jellegűvé válása.

Megalapozottnak látszik az a vélekedés, hogy a blogok információmegosztó és -szerző helyekké válnak, és egyre jelentősebb szerepet játszanak a tömegkommunikációban. Már manapság is hallani/olvasni olykor a rádióban, tévében, sajtóban, hogy hivatkoznak vezető bloggerek írásaira. Ez véleményem szerint erősödik a jövőben.

Hivatkozott irodalom:

- Blood, Rebecca (2002a) *The Weblog Handbook: Practical Advice on Creating and Maintaining Your Blog*. Cambridge, MA, Perseus Pub. p.xii, 195.
- Blood, Rebecca (2002b) Introduction. In Rodzvilla, John (szerk.): *We've got blog: how weblogs are changing our culture*. Cambridge, MA, Perseus Pub. pp. xiii, 242.
- Csala, Bertalan (2005) Van-e olyan műfaj, hogy blog? In Balázs Géza – Bódi Zoltán (szerk.): *Az internetkorszak kommunikációja. Tanulmányok*. Bp., Gondolat. pp. 89–110.
- Delwiche, Aaron (2005) Agenda-setting, opinion leadership, and the world of web logs. *First Monday (December)* 10. 12.
http://www.firstmonday.org/ISSUES/issue10_12/delwiche/index.html. letöltés: 2008. 08.10.
- Giltrow, Janet. (2002) Meta-genre. In Coe, Richard – Lingard, Lorelei – Teslenko, Tatiana (szerk.): *In The Rhetoric and Ideology of Genre: Strategies for Stability and Change*. Cresskill, NJ: Hampton. pp. 187–205.
- Gruhl, Daniel – Guha, R. – Liben-Nowell, David – Tomkins, Andrew (2004) Information diffusion through Blogspace. Elhangzott: WWW2004 blog workshop, <http://www.www2004.org/proceedings/docs/1p491.pdf>. letöltés: 2009. 03.10.
- Herring, Susan C. – Kouper, Inna – Paolillo, John C. – Scheidt, Lois Ann – Tyworth, Michael – Welsch, Peter – Wright, Elijah – Yu, Ning (2005) Conversations in the Blogosphere: An Analysis "From the Bottom Up". Elhangzott: Thirty-Eighth Hawai'i International Conference on System Sciences (HICSS-38), Los Alamitos: IEEE Press.
<http://ella.slis.indiana.edu/~herring/blogconv.pdf>. letöltés: 2007. 12. 10.
- Herring, Susan C. – Kouper, Inna – Scheidt, Lois Ann – Wright, Elijah (2004a) Women and Children Last: The Discursive Construction of Weblogs. In Laura Gurak, Smiljana Antonijevic, Laurie Johnson, Clancy Ratliff and Jessica Reyman (szerk.): *Into the Blogosphere: Rhetoric, Community, and Culture of Weblogs* Minneapolis, Minnesota University of Minnesota.
http://blog.lib.umn.edu/blogosphere/women_and_children.html.
- Herring, Susan C. – Scheidt, Lois Ann – Bonus, Sabrina – Wright, Elijah (2004b) Bridging the gap: A genre analysis of weblogs. Elhangzott: 37th Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS-37), Los Alamitos, CA: IEEE. Retrieved January 6, 2005.

- <http://csdl.computer.org/comp/proceedings/hicss/2004/2056/04/205640101b.pdf>
letöltés: 2006. 10. 08.
- Herring, Susan C. – Scheidt, Lois. Ann – Kouper, Inna – Wright, Elijah (2006) A longitudinal content analysis of weblogs: 2003-2004. In Tremayne, M. (szerk.): *Blogging, Citizenship, and the Future of Media*. London, Routledge. pp. 3–20.
<http://ella.slis.indiana.edu/~herring/tremayne.pdf>
- Krishnamurthy, Sandeep (2002) The multidimensionality of blog conversations: The virtual enactment of September 11. Elhangzott: AOIR Internet Research 3.0: Net/Work/Theory, Maastricht The Netherlands: October 13–16 2002.
- Kumar, Ravi – Novak, Jasmine – Raghavan, Prabhakar – Tomkins, Andrew (2003) On the bursty evolution of blogspace. Elhangzott: Twelfth International World Wide Web Conference, Budapest, Hungary.
<http://www.tomkinshome.com/andrew/papers/blogs/conf-final/blogs.pdf>.
letöltés: 2008. 08.10.
- Marlow, Cameron (2004) Audience, structure and authority in the weblog community. Elhangzott: International Communication Association Conference, New Orleans, LA.
<http://overstated.net/media/ICA2004.pdf>,
<http://alumni.media.mit.edu/~cameron/cv/pubs/04-01.pdf>. letöltés: 2008. 09. 10.
- Marlow, Cameron (2006) Linking without thinking: Weblogs, readership and online social capital formation. Elhangzott: International Communication Association Conference, Dresden, Germany. <http://alumni.media.mit.edu/~cameron/cv/pubs/2006-linking-without-thinking.pdf>. letöltés: 2009. 02. 08.
- Mártonffy, Attila (2007) Blogolj mobillal! <http://www.it-business.hu/pdf/ITB2007/18/22-23.pdf>. letöltés: 2007.06.10.
- McNeill, Laurie (2005) Genre Under Construction: The Diary on the Internet. *Language at Internet*. 2.
http://www.languageatinternet.de/articles/2005/120/Genre10_06DOULOS.rtf.pdf/.
letöltés: 2008. 07. 06.
- Miller, Carolyn R. – Shepherd, Dawn (2004) Blogging as Social Action: A Genre Analysis of the Weblog” Into the Blogosphere: Rhetoric, Community, and Culture of Weblogs. .
http://blog.lib.umn.edu/blogosphere/blogging_as_social_action_a_genre_analysis_of_the_weblog.html.
- Stein, Dieter 2006. E-mail, Internet, Chatroom Talk: Pragmatics. In: Brown, E. (szerk.) *Encyclopedia of Language and Linguistics*. Elsevier. Amsterdam.
- Winer, Dave (2002) The history of weblogs.
<http://oldweblogscomblog.scripting.com/historyOfWeblogs>. letöltés ideje: 2006. 07. 08.
- Z. Varga, Zoltán (2001) Az írói véna - Csáth Géza naplójegyzeteiről. *Üzenet XXXI*. . tavasz. Szabadka. 145–159. <http://www.zetna.org.yu/zek/folyoiratok/53/varga.html>.

Szeged, 2009. július